

Pro úspěšnou adaptaci na školní prostředí pak školy žákům 1. ročníků nabízely především mimoškolní aktivity a kroužky a individuální konzultace pro zákonné zástupce (podle dotázaných ředitelů okolo 77 % škol). „Patrona“ (např. žáka z vyššího ročníku) přiřazuje žákům 1. ročníků pětina navštívených základních škol a adaptační či seznamovací pobyty realizuje sedmina škol. Z jiných aktivit to jsou například spolupráce napříč ročníky, adaptační týden nebo možnost ukázkových hodin pro rodiče, případně jejich přítomnost ve škole. Adaptační aktivity žákům 1. ročníků nabízí převážná většina navštívených škol (94,1 %).

Nejen pro žáky 1. ročníků zajišťují základní školy odbornou péči specialistů. Ředitelé uvedli, že logopedická péče je nejčastěji zajišťována mimo základní školu – žáky s poruchou řeči k diagnostice a odborné péči mimo ZŠ doporučuje 68,8 % základních škol. Interní logoped (příp. logopedický asistent, logopedický preventista) je k dispozici ve třetině škol, naopak služeb externích logopedů, kteří docházejí do školy, využívá necelá desetina škol. Ve školním roce 2016/2017 byla v péči interního nebo externího logopeda přímo ve škole necelá 3 % žáků (pouze ve školách, kde je logopedická péče zajišťována tímto způsobem).

Podobná situace je z hlediska personálního zajištění také u školních psychologů, kterých je však výrazně méně. Většina škol tak doporučuje žáky k diagnostice a odborné péči mimo ZŠ (79,6 % škol). Interní školní psycholog je dostupný pouze v 16,3 % škol, služeb externího psychologa docházejícího do školy využívá 12,6 % škol.

Stejně jako v minulých letech nabízely střední školy velké množství rozmanitých forem aktivit potenciálním uchazečům o vzdělávání. Podle ředitelů nejčastěji organizovaly prohlídky škol, prezentovaly svou vzdělávací nabídku na veletrzích vzdělávání a v základních školách, poměrně často docházelo zejména v případě středních odborných škol k dlouhodobější vzájemné spolupráci učitelů středních a základních škol v podobě realizace společných projektů, ke spolupráci v soutěžích nebo volnočasových aktivitách.

Tabulka 6

Aktivity nabízené žákům 1. ročníků středních škol v rámci adaptace na školní prostředí – podíl škol (v %)

Nabídka aktivit	Podíl
Prohlídka školy	86,0
Adaptační, seznamovací a zážitkové kurzy	85,5
Individuální konzultace pro žáky (zákonné zástupce)	80,1
Mimoškolní aktivity, kroužky	69,4
Vstupní srovnávací testy	34,4
Společné projekty	31,7

Střední školy nabízely žákům 1. ročníků nejčastěji prohlídku školy, adaptační, seznamovací a zážitkové kurzy, individuální konzultace pro žáky a zákonné zástupce a zapojení do mimoškolních aktivit a zájmových kroužků. Přibližně ve třetině středních škol byly adaptačními aktivitami pro nové žáky také společné projekty a vstupní srovnávací testy. Střední školy, které mají pouze nematuritní obory vzdělání, však nabízely žákům 1. ročníku adaptační aktivity v menší míře (např. adaptační, seznamovací kurzy 69,4 %, vstupní srovnávací testy 31,7 %, společné projekty 34,4 %). Vhodné adaptační aktivity přitom mohou přispět k určitému zatraktivnění nematuritních oborů vzdělání, do kterých se nedaří získávat dostatečný počet žáků.

Ředitelé středních škol již tradičně pozitivně hodnotili připravenost žáků ke střednímu vzdělávání hlavně v oblastech komunikace, základní orientace žáků v životních situacích, pozitivního jednání a chování žáků. Mezi oblasti, které nejvíce negativně ovlivňovaly úspěšnou adaptaci žáků na středních školách, radili ředitelé stejně jako v předchozích školních letech nedostatečné znalosti ze základních škol, nedostatečnou motivaci žáků ke vzdělávání, jejich domácí přípravu a jejich domácí prostředí. Tyto dlouhodobé negativní oblasti mohou